

tovljena in ladja pripravljena za odhod, ko je došlo naznanilo, da sta pripulili v luko dve bojni ladji. Usoda je hotela, da je poveljeval ladjama Robert Mainach, ki je bil premagal Bonnetovega smrtnega sovražnika Teacha. Boj je bil brezupen, šlo je le za pobeg. Usoda je bila Bonnetu ugodna. Komaj sta začeli bojni ladji lov, je nasedla najprej ena, pa zopet druga. Že je bila skoraj pot prosta, ko je nekaj pretrselo tudi »Revenge«, ki se je takoj zarila v pesek. Vse je bilo odvisno od tega, katero ladjo bo naraščajoče morje poprej dvignilo. Mainachova ladja se je oprostila prva nasipine. Ni prišlo do bitke. Brez odpora je bila »Revenge«

zasedena in Steed Bonnet, major ameriške vojske in kralj pomorskih roparjev je bil ujet. Ponosno se je pustil prepeljati v Charlestown, junaško se je vedel pri obravnavi in mirno je poslušal smrtno obsodbo. Še le dan pred smrtjo se je popolnoma spremenil. Jokajoč se je valjal po tleh zaporne celice in prosil, naj ga pomilostijo. Pisal je sodniku pismo, v katerem ga je rotil, naj mu podarijo življenje, naj mu odsekajo vse ude, le jezik mu naj pustijo, da si bo izprosil odpuščanje grehov.

To pismo je shranjeno še danes v arhivu mesta Charlestown v Ameriki. Steeda Bonneta so obesili 12. septembra 1720 na morišču v Charlestownu.

skimi gostilničarskimi krogi, ki oduševljeno pozdravljajo osamosvojitve gostilničarjev potom ustanovitve lastne pivovarne, ki naj stoji v Laškem kot centru med Zagrebom, Ljubljano in Mariborom in ki je že svoj čas zalagala ves teritorij med temi mesti in preko njih s priznanim laškim pivom najboljšje kvalitete. V raznih hrvatskih listih so zadnje dni izšli daljši članki, ki priporočajo podpisovanje delnic, povdarjajoč osobito, da bo pivo iz nove pivovarne cenejše za 200 Din pri hektolitru! Vedno bolj pa raste zanimanje tudi med peki, ki upravičeno pričakujejo od nove pivovarne, da bo znala odpraviti eno najgorsih korupcijskih afer v naši državi, ki datira že iz časov pred kraljevim manifestom in ki je dala izdelovanje kvasa v roke treh podjetij. Ta navijajo cene kvasu do gorastane višine. Pripravljalni odbor ima v rokah važne avtentične podatke glede kvasove afere in bo prišel z njimi na dan pravčasno. Z zgradbo pivovarne se bo pričelo še letos ter je pripravljali odbor vložil na direkcijo drž. železnice prošnjo za komisijonelni ogled in dovoljenje za zgradbo dovlačnice k novi pivovarni. Istočasno se pa ponovno obrača do javnosti, naj ne odlašajo s subskripcijo delnic. Čimprej bo krita glavница, temprej bomo pili dobro in ceno pivo. Ker je pričakovati, da bodo bratje Hrvatje podpisali za okoli tri milijone delnic, naj bi jih Slovenija spravila skupaj še vsaj dva milijona. V tem slučaju se ne bo iskalo češkega kapitala, ki bi bil sicer potreben.

Navedila za spravljanje ranega namiznega sadja. Kakor znano, povzročajo nepravilno spravljanje in obiranje jabolk neprijetnosti od strani odjemalcev na postajah, kjer se blago prevzema. Važno je tudi kako se jabolka sor-

tirajo in prevažajo, ker nepravilno postopanje pri tem povzroči dosledno slabšo ceno za jabolka. Pri tem važnem delu torej priporočamo, da kmetje takoj pri obiranju sadja od drevesa pazijo na to, da se slabi plodovi ne mešajo z dobrimi in za promet sposobnimi jabolkami. Ako se poslužuje sadjar ročnega obiralnika, je delo še lažje kakor pa samo z lestvicami ali direktno trganje z rokami. Potrgane jabolke je treba polagati v košare, ki so obložene s krpami ali žaklovino. Voz, na katerem se bo prevažalo jabolke naj se obloži krog in krog s slamo in z rjuho, plahto ali žaklovino tako, da se jabolka na vozu med prevozom samo zibljejo, ne morejo pa se natolči. Poleg navedenega pa je še potrebno, da se voz, oziroma jabolka prekrije s slamo, na njo se položijo deske in se nato vse skupaj z verigami trdno poveže, kakor je to navada pri vožnji vina iz bregov. Ako ni na razpolago za pokritje voza rjuha ali plahta, je treba vzeti papir, da se med jabolka ne pomeša slama kadar pridejo do vagona, ker vse drugače delano, kakor tukaj navedeno, ovira hitro, snažno in strokovno brezhibno delo. Hrvati prepletajo pri vožnji jabolk dno in lojterce s slamo (škope) tako, da je voz vsaki dan pripravljen za prevoz. V tehniki prevažanja in nalaganja sadja moramo napredovati, da bomo lahko konkurirali na svetovnem trgu z drugimi državami. Srbi imajo za prevažanje sadja, grozdja, trganjih sliv, breskev itd. posebno kripo, ki ima spodaj pritrjena štiri peresa, ki nosijo 1000 do 1500 kg težine. Na ta način je mogoče blago voziti naglo in se vendar blago ne poškoduje. Ta način nalaganja, oziroma prevažanja sadja bi bil priporočljiv tudi našim kmetom. Podrobnosti o spravljanju jesenskega sadja pa poročamo prihodnjič. Franjo Rudl.

Vpekojeni uradnik potem, ko sta imela z ženo prepir, sam pri sebi: »In ljudje pravijo, da živim v pokoju!«

Gospodarska obvestila.

Berove Stuke za korita, late, krajnike, skodle (šindeli) za strehe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Žalec, v Savinjski dolini, dne 15. julija 1930. Od našega zadnjega poročila se je stanje hmeljskih nasadov nekoliko izboljšalo, ker so izdatne padavine rastlino, ki je radi suše že nekoliko trpela, zopet osvežile. Nasadi so v razvoju zelo različni. Poleg normalno razvitih je mnogo slabjših, z vitkimi rastlinami, redkimi panogami in pičlim nastavkom, ki v primeru z lanskim za veliko zaostaja. Povprečni donos enega hektarja bo torej mnogo manjši od lanskega. Mrčesa in peronospore dosedaj ni.

Laško. (Gostilničarska pivovarna.) Akcija za ustanovitev in zgradbo nove pivovarne v Laškem, ki ima namen preprečiti nadaljnje plačkanje konzumenta s tujim kapitalom, se razvija normalno in nevzdržno. Blizu 11 milijonov delniške glavnice je podpisanih in dnevno prihajajo nove prijave. Pripravljalni odbor je pretekli mesec atopil v zvezo s hrvat-

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Leta 1668 bi imela biti birma v Mariboru. Tatenbahov sin Anton je bil v starosti, da sprejme ta zakrament. Ker se je grof Thurn ravno vračal iz Dunaja, ga je pridržal grof Tatenbah v Mariboru ter ga povabil, naj ostane kot gost nekaj dni pri njem v Freihausu, dokler pride sekovski škof grof Vaclav Viljem Hofkirchen delit zakrament sv. birme.

Grof Thurn je radevoljno ostal, ravno tako je tudi sprejel mesto botra za mladega Antona Tatenbaha.

Slavnosten je bil sprejem, ko je prišel v mesto grof Vaclav Viljem Hofkirchen, ki je še le tisto leto postal sekovski škof, pa si je vsled svojega ljudomilega nastopa pridobil kmalu občeno priljubljenost v vseh slojih.

Mestni sodnik Valentin de Beurgo s svetovalci Waissl, Kebrič, Haller, Sindah in Rauner

31

je šel škofu naproti do mestnih vrat, ki so bila okrašena z vencem ter zastavami.

Ko je bil slovesno sprejet od duhovščine, ki je njej bil na čelu sivolasi Andrej Srediath in mestnega sodnika s svetovalci, je škof šel med zvonjenjem zvonov ter pokanjem topičev v sprevodu v cerkev.

Drugi dan je delil zakrament sv. birme.

Grof Thurn je bil s svojim birmancem eden prvih, njemu nasproti so bile postavljene birmanke s svojimi botrami.

Ko je začel škof s svetim obredom, je mladi grof Anton prišel takoj na vrsto, saj so plemenitaši imeli povsod prednost. Grof Thurn je že hotel oditi iz cerkve, toda korak se ustavi. Zapazil je gospodično, ki je stala njemu nasproti ter je očitno bila botra, ker je stalo pred njo belo oblečeno dekle, katero je držalo listič med prstmi. Grof je obstal kakor okamenel. Nenavadna lepota te ženske ga je docela prevzela. Bila pa je tudi res krasotica. Obraz, kakor med in mleko, dvoje modrih oči je gledalo prijazno, preko tilnika pa sta padali dve dolgi kiti las kostanjeve barve. Njeno vitko telo je bilo odeto v vijolčasto žametasto obleko. Vsa postava je nosila na sebi izraz miline, pa samozavesti in ponosa.

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskanice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Rovoška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2118

Dr. J. B.

Srezke hranilnice.

Od prijatelja z dežele sem dobil pismo, v katerem doslovno pravi: »Čuje se o splošni ukinitvi denarnih zavodov in ustanovitvi novih državnih zavodov. Ne verjamemo, pa vendar prosimo informacij.« Iz tega se vidi, da v sedanjih časih vlada po deželi v gospodarskih vprašanjih neka nervoznost, ki more dovesti k zmedenosti in k občutni škodi. Zato je treba pojasniti.

Kaj je vzrok, da je na primer nastala zgornja govornica? Srezka načelstva so po nalogu kraljevske banske uprave v Ljubljani izdala vsem županstvom z okrožnico nalog, da naj občinski odbori v teku treh tednov **sklepajo o ustanovitvi nove srezke hranilnice, za katero bi vse občine sreza jamčile s svojim premoženjem in s svojo davčno močjo.** Po tem zamislu bi se imela torej za vsak srez ustanoviti na sedežu sreza hranilnica, podobna dosedanjim regulativnim hranilnicam v mestnih občinah, samo s to razliko, da se glede jamstva za vloge pritegnejo vse občine sreza in da bi bila taka hranilnica podvržena kontroli centralnega banovinskega denarnega zavoda.

Za nas je najvažnejše vprašanje, ali je ustanovitev takih srezkih hranilnic potrebna. Ker če ni potrebe in sicer nujne potrebe, čemu ustanavljati toliko novih zavodov z novimi osebnimi in stvarnimi, običajno ne majhnimi izdatki. — Na to vprašanje glede potrebe pa pri sedanjem stanju denarne in kreditne organizacije zavodov v banovini **moremo popolnoma utemeljeno odgovoriti, da niso potrebne.** Za širjenje varčevanja in za kreditne potrebe vsega prebivalstva ni v celi državi nikjer tako dobro preskrbljeno, kakor ravno v dravski banovini. More se trditi, da je dravska banovina z razne vrste denarnimi organizacijami in kreditnimi ustanovami naravnost pre-

nasličena. To ni samo mnenje v banovini sami. To povdarjajo zlasti tudi vsi finančni strokovnjaki. Razume se, da je radi te prenasličnosti v dravski banovini **najmočnejša propaganda za varčevanje, največja konkurenca za hranilne vloge in najnižja obrestna mera za vsake vrste kredita, tako da o oderuštvi na področju banovine ne more biti več govora. Za vse vrste kreditne potrebe pa je denar po primerni obrestni meri vedno na razpolago.**

Da je položaj tak, za to se imamo zahvaliti v prvi vrsti gosti mreži kreditnih zadrug (posojilnic), katerih je v banovini okoli 520. V obstoječih združnih zvezah je namreč organiziranih sedaj točno 500 kreditnih zadrug in sicer:

Zadružna zveza Ljubljana	326
Zveza slov. zadrug Ljubljana	151
Zveza gosp. zadrug Ljubljana	13
Revizijska zveza Ljubljana	10

Poleg teh pa je še okoli 20 kreditnih zadrug, ki niso včlanjene pri nobeni zvezi.

Poleg kreditnih zadrug pa je v dravski banovini tudi najbolje izpolnjena mreža **regulativnih (občinskih) hranilnic**, katerih je 26, če pa računamo k tem še banovinska denarna zavoda v Ljubljani in Mariboru, potem jih je 28. Vse to so stari, močni, solidno vojeni in dorog fundirani denarni zavodi, predvsem v mestnih občinah. Izkušnje zadnjih let kažejo, da je bilo tudi bančnih zavodov preveč.

Če torej niti organizacija varčevanja niti kreditne potrebe niso vzrok za ustanovitev novih srezkih hranilnic, potem bi mogli videti vzrok za ustanovitev edino v tem, da banovinska denarna zavoda zahtevata poseben aparat, ki naj z njima sodeluje in jima zlasti dovaja hranilne vloge iz provinc. Za banovinski zavod v Mariboru se je tak aparat že deloma ustvaril. To se je napravilo tako, da so za okrajne hranilnice, za katere so poprej nosili jamstvo **avtonomni okrajni** bivše

Štajerske oblasti, prevzele jamstvo občine. To se je zgodilo radi tega, ker so bili avtonomni okrajni ukinjeni in so tako naenkrat njihove okrajne hranilnice visele v zraku brez jamstva. Drugi banovinski zavod v Ljubljani pa takega aparata še nima. Zato okrožnica izrecno pravi: »Te hranilnice bi se podvrgele kontroli centralnega banovinskega denarnega zavoda in bi bile tudi v čim tesnejši poslovni zvezi z njim.«

To pa po našem mnenju ni zadosten razlog za ustanavljanje srezkih hranilnic. Srezke hranilnice bi se namreč imele ustanoviti na sedežih srezov. Na vseh sedežih srezov v bivši Ljubljanski oblasti in deloma tudi v nekaterih srezkih mestih v bivši Mariborski oblasti pa obstojijo močne občinske (regulativne) hranilnice. Jasno je, da bi potem redoma nastal konkurenčni boj med obstoječo mestno hranilnico in novo srezko hranilnico.

Če bi se že moralo nekaj narediti, ali ne bi bilo pametneje obstoječe mestne hranilnice na sedežih srezov razširiti na ta način, da poleg mestne občine prevzamejo jamstvo za vloge tudi občine sreza in seveda za to tudi dobijo sorazmeren vpliv na upravo hranilnice?

Z novimi ustanovitvami je treba največje previdnosti, ker je vprašanje, če bi se našlo kritje iz dohodkov za osebe, za nove prostore, za nove materialne stroške dandanes, ko so nehal tisti zlati časi inflacije, v katerih so denarni zavodi dosti zaslužili in lahko zaslužili. Razlika med obrestno mero za vloge in obrestno mero za posojila se je namreč radi konkurence silno skrčila in bruto zaslužek zavodov se je istočasno zelo zmanjšal, dočim se režijski izdatki, zlasti pa davščine niso zmanjšale, temveč imajo celo tendenco, da se povečajo.

Na koncu še to. Tako važna stvar kot ustanavljanje cele mreže srezkih hranilnic se je začela brez posvetovanja z gospodarskimi krogi in z denarnimi ustanovami. Pri eventualnem po-

Zopet nov zvezek
Karl Mayevih spisov

izšel

namreč
II.

zvezek

„PO DIJEM HURDISTANU“

z vsebino: V očeh - iz jeebe slovo Amadije. Cena 13 Din.

Naroča se pri

Glavni knjižarni. Maribor

Grof Thurn ni mogel svojih oči ločiti od nje, vedno in vedno jo je opazoval.

Zdajci je prišel skozi stranska vrata grof Tatenbah, da spremi svojega gosta domov.

»Kdo je ta gospodična,« vpraša grof Thurn svojega prijatelja na pol tiho.

»Ali ti ugaja,« se nasmehne grof Tatenbah.

»Kaj me mučiš, povej rajši, kdo je?«

»Hči mestnega pisarja Jakoba Kodra je, ime ji je menda Monika. Sedaj pa pojdimo. V cerkvi je obred že minul, saj je trajal dosti dolgo, in nam vsem bo prišlo okrepčilo prav dobro.«

Grof Thurn se je še enkrat ozrl na pisarjevo hčer ter se ji nalahko priklonil. Zdelo se mu je kakor da bi šinila rdečica v njen obraz. —

Njen oče Jakob Koder, mestni pisar v Mariboru, je bil doma iz Slovenskih goric. Ker je bil brihten fant, so ga dali starši na župnikovo prigovarjanje v mesto, da bi postal gospod. A starši in tudi domači župnik so umrli predčasno in tako je običajni pridni Jakob sredi študij.

Ker pa je bil resen in nadarjen, se je zavzel zanj tedanji mestni sodnik Janez Kozel ter ga je uporabljal pri prepisovanju in sestavljanju listin. Ker je mladi Koder pokazal veliko spretnost,

je dobil po smrti mestnega pisarja Oktavijana Fleischman to važno mesto.

Služba mestnega pisarja je bila v tedanjih časih nekaj posebnega. Izurjen v pisavi, kar je bilo takrat le redko, je Jakob Koder sestavljal listine, ki jih je morala napraviti mestna oblast v različnih zadevah. Ker je imela mariborska graščina tudi sodno oblast, je igral mestni pisar tudi pri sodnih obravnavah važno vlogo, posebno ker je moral izdelovati pismene sodbe. V to svrhu si je moral pridobiti tudi nekoliko znanja iz pravne vede.

Mestni pisar je bil prva oseba za mestnim sodnikom. Njemu je bilo izročeno notranje delo. Mestni sodnik pa je bil bolj zastopnik mesta na zunanji, predstavnik njegove časti, zagovornik njegovih interesov in njegovih pravic. Kaj čuda, da je beseda mestnega pisarja veliko zalegla. Na njega so se obračali meščani v vseh zadevah, in sicer najprej do njega, če so hoteli doseči uspeh.

Radi tega je bil njegov ugled velik, tako v nižjih, kakor v višjih slojih. Tudi plemenitaši so se obračali do njega, ker niso bili vsi večji pisave in ker tudi ni imel vsak svojega zastopnika.

svetovanju bi se bilo gotovo soglasno ugotovilo, da je banovina s kreditnimi zadrugami, z regulativnimi hranilnicami, z bankami in z zavarovalnicami res prenasličena in da zato ni niti v interesu gospodarstva, niti v interesu vseh teh številnih zavodov, pa tudi ne v interesu banovine, da se ustvarja še nov obširen aparat.

*

O marelčnem naraščanju.

Ako pogledamo po naših vrtovih, vidimo, da manjka vedno bolj in bolj marelčnih dreves. Vzrok je najbrž pstra zima, ki jih je tako oškodovala, da bodo tekem par let vsa drevesa propadla. Misliti je treba, kako poskrbeti za vzgojo naraščaja.

Kakor že omenjeno, je to sadno pleme podvrženo zimski, oziroma spomladanski pozebi. Glede pozebe je najbolj merodajno to, proti kateri strani neba je obrnjen svet, odnosno stena. Južne in zapadne lege so najprimernejše. Vzhodne lege niso najboljše, ker je tukaj nevarnost pozebe razmeroma večja. Solnčni prameni v hudem mrazu so pravi strup za drevo ter povzročajo ozeblino; prej ali slej se pridruži smolika in tako se drevo sčasoma uniči.

Na prostem gojimo marelce v obliki poldebla, oziroma grma. Toda nasad na prostem je podvržen mnogim nepravilnostim, kakor: mrazu, nevihtam itd.; tudi se veje vsled rodovitnosti povesejo, tako da visi vsa krona k tlom. Treba je vednega podpiranja, da se krona ne polomi. Tem in drugim nepravilnostim se ognemo, ako marelce gojimo kot špalirje ob stenah. S tem izkoristimo košček zemlje ob zidu in obenem zakrijemo pusto steno s špalirjem, ki nam bo leto za letom rodil. Za špalirje namenjena marelca mora biti cepljena na julijevo slivo, zlasti za bolj težke zemlje in večje špalirne oblike, za lažje zemlje in manjše oblike pa na črni trn (*prunus spinosa*). Mirabolanka nikakor ni priporočljiva, ker na njej cepljena drevesa hitro umirajo. Da se drevesa

morejo razcvetati, zrigolamo ob zidu lin pol m širok pas zemlje pol metra globoko. Med delom je dobro posebno težko zemljo potrositi z apnom, ker se nad zidom nahaja strešni kap ter manjka tukaj vode, se sadi enoletna cepljenka 15 do 20 cm od zida, nadzemski del pa se vpogne poševno k zidu. Da bi se korenine razraščale v zid, ni nevarnosti. O tem sem se prepričal pri izkopavanju starih špalirjev, kjer so se zaraščale korenine od zidu za vlago. Lahko se nam to zgodi ob vlažnih zidovih, kar pa tudi ne povzroča občutne škode. Mnogi se branijo takšnih špalirjev, češ, da zadržujejo vlagu v zidu. Le poglejte listje, kako je obrnjeno proti solncu in služi isto kot opeka na strehi — odvaja vodo navzven, h koreninam.

K vsakoletnim opravilom spada razven okapanja tudi privezovanje mladice na primerno ogrodje, ki naj bo od stene oddaljeno vsaj 5 cm. Pri takih naravnih špalirjih se ne poslužujemo obrezovanja kot povzročitelja rodovitnosti, ampak se vse mladice privezujejo v vodoravni, odnosno poševni legi, pri čemer odpade obrezovanje, ki neugodno vpliva na koščičarje, posebno marelce. S tem se tudi stena enakomerno zakrije. Pri taki poševni legi veje se skoraj vsi absimilati porabijo za tvorbo cvetnega brstja za prihodnje leto. Vežanje vršimo tekom poletja, odvišne mladice pa porožemo.

V prvih letih po sajenju je potrebno tudi zalivanje, pozneje ko so se korenine razrasle in dospele do vlage ni zalivanje tolike važnosti. Vendar pa se moramo zavedati, da je marelca cepljena na šibkorastoči podlagi, ki se ne razraste nikoli tako močno kot na divjaku. Gnojenje z dušičnimi gnojili, kolikor je sploh dopustno, naj se izvrši spomladi, da se plodovi lepše razvijejo, drugače pa je vsekakor rabiti kalijeva, fosforjeva in apnena gnojila, ki dajo čvrsto gradivo za tvorbo stanic; s tem postane drevo odporno proti mrazu in smoliki, ki nastane osobito pri

bujno rastočih drevesih. Tudi na prostem v vrtu ob plotovih vzgajamo to sadno pleme ob primernem ogrodju, kar je mnogo umestnejše nego v naravnih oblikah.

Privedli so me do tega, da se zavzemam za to sadno pleme, izletniki, ki so zatrjevali, da so v njihovih okoliših to sadno pleme komaj opazi. Dragi prijatelj sadja, ali moreš zanikati, da te ne razveseli košarica lepih plodov, ki te s svojo rumeno-rdečo barvo vabijo, da se z njimi okrepaš? Pa tudi na sadnih tržiščih vedno bolj primanjkuje tega sadu, čeravno se more prodati po razmeroma visoki ceni. Zakrili bi na ta način nevšečne gole stene, jih produktivno izkoristili, našli pa bomo tudi neskajeno veselje ob prostem času.

Martin Potočnik.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 19. julija so pripeljali špeharji na 35 vozeh 56 komadov zaklanih svinj, kmetje 20 voz krompirja, 5 voz čebule, 18 voz sena in 6 voz slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 30 Din, špeh po 16 do 17,50, krompir 1 do 2, čebula 3 do 4, seno 65 do 75, slama 45 do 50 Din. Pšenica 2, ječmen 1,50, proso 2,50, fižol 2,50, grah 6 Din. Kokoš 30 do 45, piščanci 20 do 30, raca 20 do 30, gos 40 do 50, puran 60 do 120, kozlič 100 Din. Črešnje 6 do 7, marelce 12 do 16 Din. Česen 16, gobe 2,50 do 4, maline 5 do 6, grozdčje 3, jabolka 6 do 7, hruške 8 do 12, suhe slive 10 do 14, breskve 18 do 20 Din. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, surovo maslo 36, jajca 0,50 do 1, med 14 do 18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 18. julija tega leta je bilo pripeljanih 33 svinj in štiri koze; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari od 100 do 150 Din; 7 do 9 tednov stari od 200 do 230 Din; 3 do 4 mesece stari od 300 do 350 Din; 5 do 7 mesecev stari od 450 do 500 Din; 8 do 10 mesecev stari od 600 do 850 Din; eno leto stari od 1000 do 1100 Din. 1 kg žive teže so prodajali od 11 do 13 Din; 1 kg mrtve teže pa od 15 do 17 Din. Prodanih je bilo 137 svinj.

Šef: »Ali vam je knjigovodja že razložil, kaj imate za storiti?« — Nov nastavljenec: »Da. Vedno, kadar bom vas, gospod šef, videl prihajati, ga moram zbuditi!«

To važno mesto je torej zavzemal Jakob Koder.

Bil je mož srednje postave, lasje so mu že osiveli, rjave oči so gledale resno, kakor je tudi vse njegovo obnašanje bilo polno resnobe. Vsak je takoj spoznal, s kom ima opraviti. Bil je pravičen, nikdar ni ničesar ukrenil, česar bi ne bil prej dobro premislil. Sovražil je vsako krivico in bil pri zasledovanju krivca neutrudljiv. Njegovo geslo je bilo: Ljudstvo mora imeti zadoščenje, da se krivca kaznuje, naj si bo nizkega ali višjega stanu; pravica mora biti za vse enaka.

Njegovo družinsko življenje je bilo prav srečno. Njegova žena Barbara iz ugledne meščanske družine Paumgarten, ki so izvrševali obrt zvonarjev, je bila nad vse blaga ter pametna ženska, ki je živela le za moža, družino in dom, ki je bil ob koncu mesta — lična, pritlična hišica, s slamo krita, v njej pa je vse kazalo, da vlada tukaj umen gospodar in vrla gospodinja. Za hišico je bil majhen vrt, iz katerega se je prišlo skozi mala vrata, vzdana v mestni zid, ven na prosto.

Zakonska Koder sta imela samo enega otroka, namreč hčerko, katero je krstil v župni cerkvi župnik Melchior Rainer na ime sv. Monike.

Koliko veselje je delalo ljubko dekle rodiljema, ki sta jo prav skrbno vzgojevala, da je postala tako lepo, marveč tudi vzorno dekle. Težak vrt je zadel mestnega pisarja, ko mu je nenadoma preminula njegova žena Barba. Ni se mogel vziveti v to, da je vdovec, in od žalosti so mu lasje osiveli.

Sčasoma pa se je potolažil, saj je imel najlepši spomin na svojo ženo v svoji hčeri Moniki, ki je storila vse, kar je mogla, da bi očetu zacementirala rano, ki jo je povzročila materina smrt. Zato je mestni pisar prenesel vso globoko ljubezen, ki jo je imel do svoje rajne žene, na svojo hčer, ki mu je bila odslej najdražje bitje na zemlji. V očetovski ljubezni ji je naklanjal vso nežno brigo in veliko skrb ter jo je varoval kakor punčico svojega očesa.

Odkar je videl grof Thurn pisarjevo hčer, ni imel več miru. Ostal je še nekaj dni v Mariboru ter je skušal priti v bližino Monike, katero je na vseh njenih potih zasledoval. Izpolnitev njegove želje pa ni bila lahka. Oče ni pustil svoje hčere brez nadzorstva. Kadar je bila doma, so bili vsi dohodni skrbno zaklenjeni, ako pa je šla v mesto, jo je moral vedno kdo spremljati, če ni imel oče sam časa.

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden!

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razentega pa resničen dogodilja iz misijonov "Mladostni navihaneec" — postane redovnik in mišne zgodbičke za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

Občni zbor „Strokovne zveze vinarjev“.

V nedeljo, dne 13. julija se je vršil deseti redni občni zbor »Strokovne zveze vinarjev« centrale Ljutomer. Številni delegati od vseh krajevnih organizacij, ki so že danes skoraj po vseh naših vinskih krajih ustanovljene, so se odzvali povabilu ter so napolnili zvezine tajniške prostore v Slamnaku nad Ljutomerom v najboljšem razpoloženju. Točno ob deseti uri je načelnik zveze tovariš Ivan Husjak s pozdravom na navzoče delegate skupin, kakor tudi zastopnika Jugoslovanske zveze iz Ljubljane in iz Maribora, otvoril ta pomembni občni zbor.

Za overovatelja zapisnika sta bila predlagana tov. Peter Rakuša in Nedok Ludvik. Za načelstvo zveze je najprej poročal zvezin tajnik tov. Peter Rozman. Iz celotnega poročila je razvidna vsa agilnost in delavnost načelstva za razmah in utrditev strokovne organizacije povsod med vinarji. Zveza šteje z dnem 1. junija 1930 21 skupin ali krajevnih organizacij in ima skupno 1996 rednih članov. Poročilo pravi, da se je v tem poslovnem letu članstvo organizacije stabiliziralo, to je, da so prenehali tisti vedni pristopi, odstopi in nazaj, kar je zelo važno in razveseljivo dejstvo. Uvedle so se letos nove članke izkaznice, v katere se članarina potrjuje z znamkami za vsak mesec. Izkaznice vsebujejo zraven nekaterih potrebnih navodil za člane tudi poslovnik podpornega sklada. Zborovanj v celotni organizaciji se je vršilo v tem letu 45, prireditev pa je bilo sedem in štirje organizatorični tečaji. Iz tajništva centrale je bilo odposlanih 2092 dopisov in vlog. Od teh je bilo poslanih: 220 raznim uradom in oblastim, 30 Jugoslovanski strokovni zvezi, 45 v službenih zadevah članov vinarjev, 34 pritožb, ki so se rešile ugodno, 15 ovadb radi kršenja državljskih pravic izven vinskih redov in 36 predlogov za razprave pred vinskih komisijo. V nadaljnjem prinaša to poročilo pregled stanja in delovanja posameznih edinic, skupin, od katerih nekatere naravnost medsebojno tekmujejo. Končno še omenja, da se je moralo vinarje za strokovno organizacijo prej vzgojiti in da se je pri tem moralo premagati največje ovire za obstoj organizacije. Še danes se dobe boljše gospodarsko stoječi vinarji, katerih je nekako sram, da bi se združili s svojimi siromašnejšimi tovariši in se žal dobe tudi slučajni, da taki še celo svoje stanovske tovariše hočejo teptati pri vsaki priliki, samo da bi bilo njih ime bolj na glasu. Mnogim še danes manjka čuta skupnosti in zavesti, da smo si vsi vinarji enaki.

Drugi je poročal tov. Janez Kosič in je v svojem blagajniškem poročilu izvajal med drugim tudi to, da je imela zveza za poslov-

no dobo 1929/30 denarnega prometa 134.944 Din. Podporni sklad je v tem poslovnem letu izplačal 75 porodniških podpor, 427 bolniških podpor, 32 nezgodnih in 32 posmrtninskih podpor, vse skupaj v znesku 32.719 Din. Za ta podporni sklad smo v tem letu dobili podpore: od bivšega oblastnega komisarja v Mariboru 5000 Din in od hanske uprave sedaj 10.000 Din. V starostni sklad, kateri se ima zbirati za dobo 10 let, se je letos nabralo 8940 Din. Prispevki članarine so se v tem letu dvignili za več kakor 10 odstotkov, kar znači, da organizacija ne napreduje samo številčno, ampak tudi gospodarsko, kar je tudi predpogoj vsakemu napredku.

V imenu načelstva »Strokovne zveze vinarjev« je kot tretji poročal načelnik tov. Husjak, kateri je v izbranem poročilu povdarjal najprej veliko važnost današnjega občnega zbora, ker se pri tej priliki spominjamo na naše dosežanje desetletno delo v strokovni organizaciji, po kateri naj prinesemo boljše bodočnost vsemu vinskih stanju. Močna strokovna organizacija, vinski red, podporni sklad, starostni sklad in lastna kreditna zadruga, pravi, so le glavni obrisi našega nesebičnega in z velikanskimi napori izvršenega dela in uspehov v tej kratki desetletni dobi. Hočemo in moremo si vinarji odpomoči iz svojega bednega stanja! Mi imamo veliko gospodarskih sil in sposobnih talentov v lastnih vrstah, treba jih je samo dvigniti, združiti in tako usmeriti v enoten cilj. Če tako stremimo po svoji strokovni organizaciji, da naj dvignemo vinskih stan, to je, svoje sobrate in sestre dvigniti gospodarsko in kulturno, nam je tako delo naša krščanska dolžnost, da se potegujemo za vse bedne in stiskane. S tem tudi delamo za dobrobit pretežnega dela našega naroda tukaj ob severni meji, in tako gre to delo tudi za čast in ugled naše domovine. Nikoli nismo in ne bomo zahtevali, kar zahtevati nimamo pravice. Vsa tisti kmet in vinogradnik, kateri svojemu vinarju pošteno plača, kar si ta zasluži, je naš prijatelj ter nima nobenega vzroka nam nasprotovati. Ako pa smo se v gotovih slučajih morali za svoje člane potegniti, da niso izgubili svojega zaslužka, nismo s tem ustvarjali prav nikakega komunizma ali hujskarije proti vinogradnikom, kakor se nam je to čisto naravna borba za zakonite vinskih pravice, ki smo jih tudi vselej dosegli. Svoje poročilo je zaključil s pozivom na vse tovariše, ki sodelujejo v strokovni organizaciji, naj se le drže vztrajno, ker naša pot je pravilna pot. Naj vlada še naprej tista vzajemnost med člani in skupinami, po kateri se čutimo vsi kot tovariši in le ena sama velika družina. Potem bo naše delo v drugi desetletnici obrodilo še bogatejše sadove in spremljal nas bo blagoslov božji.

Za nadzorstvo je podal poročilo tov. Franc Tomažič od skupine Ljutomer, ki je predla-

gal dosedanjemu načelstvu za njegova pošteno in neumorno delovanje zaupnico, katere je bila sprejeta. V dokaz za to je bil brez nadaljnega po odobritvi poročil predlagan dosedanji odbor. Načelstvo: Husjak Ivan, Topličar Ignac, Kosič Janez, Mir Andrej in Peter Rozman. V nadzorstvo pa Stajuko Jožef, Tomažič Franc mlajši, Košnik Jožef in Tomažič Franc. Sprejeti so bili predlogi, ki se nanašajo na štednjo in gospodarstvo v organizaciji, kakor njenega organizatoričnega programa. Sklenilo se je predložiti spomenico kraljevski banški upravi zaradi nepriznanja sedanjega vinskih redov in tozadevnega šikaniranja velikega števila vinarjev od strani gotovih vinogradnikov. Na predlog skupine Sv. Ana v Slov. goricah se bo tam priredil tečaj za cepljenje in negovanje ameriške trte. Sklenilo se je ustanoviti »Zavarovalni sklad živine«, po katerem bi bili vinarji za slučaj nesreče pri goveji živini zavarovani in bi se tako zaščitili pred gotovo gospodarsko propastjo, ki vedno v takih slučajih najbolj grozi vinarju. Določi se, da ta sklad že s 1. avgustom 1930 stopi v življenje. Po izčrpanem dnevnem redu je načelnik zaključil gotovo najlepše uspeli občni zbor. Takoj nato pa se je v istih prostorih vršilo skoptično predavanje o preganjanju kristjanov v sedanji sovjetski Rusiji. Vsem, ki so se udeležili tega občnega zbora, jim bo ostal v najlepšem spominu, kar bo dalo vsem novih moči in poguma za nadaljnje in vztrajno delo.

Fantovski tabor za ves severni del lavantinske škofije se vrši 14. septembra pri Veliki Nedelji. Na taboru se bo zbrala moška mladina, da se navduši za načela katoliške akcije in poglobljene krščanske prosvete. Isti dan se bo posvetila na novo preslikana velikonedeljska župna cerkev in se bo popoldne vršil istotam cerkveni koncert mariborskega cecilijanskega društva. Tako bo Velika Nedelja 14. septembra pozorišče imenitnih cerkvenih slavnosti in velikega mladinskega tabora. Fantje, na svidenje!

Zavod žolskih sester v Mariboru. Pouk na kmetijsko-gospodinjiski šoli se prične 15. septembra. Sprejmejo se zunanje in notranje učenke. Točna pojasnila daje vodstvo.

Vozni red za Din 2.—

(po pošti Din 2,50 poslati v znamkah naprež ako se naroči le en izvod) za vse železniško in avtobusne proge Slovenije dobiti v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine.

kakor n. pr. pisemni papir, zaviti, računni, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvo-tiški, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Roroška c. 5

Prišel pa je čas trgatve. Mestni sodnik je imel obširne vinograde na severni strani mesta, kamor je pripekalo ves dan zlato solnce, zato je tam rasla najboljša kapljica.

Trgatev je pač najlepše delo in tudi največje veselje. Vinograd zahteva mnogo dela, povzročuje dosti stroškov ter prizadeva veliko skrbi. Kolikokrat gleda vinogradnik s strahom po letu proti nebu, ko se kopičijo črni oblaki nad vinogradom. Skrbipolno je njegovo srce, in dostikrat se zgodi, da je ves njegov trud v nekaj trenutkih pokončan.

Zato je tudi razumljivo vinogradnikovo veselje, če stopa s svojo družino tisto jutro v vinograd, ko se mu smeje sladko grozdje ter ga vabi, da ga spravi v sode, ki že željno čakajo, da se napolnijo s sladkim sokom.

Tak dan je praznik, ki se obhaja z domačim veseljem z boljšo jedjo in obilnejšo pijačo. Če tudi ima kdo še tako majhen vinograd, nekaj se vendar še pripravi. Gospodinja speče beli kruh in iz tunke poiščejo zadnje klobase ter svinjsko pleče, tudi potice morajo biti, da se postreže vabljenim gostom.

Vesela trgatev je tudi bila leta 1668. Vsled jako ugodnega vremena je grozdje, ki je obilno

nastavilo, popolnoma dozorelo, zato je bilo tudi pričakovati sladke kapljice. Od vseh strani se je slišalo pokanje topičev, vmes veselo vriskanje nosačev, ki so nosili brente za stiskalnico ter vsakokrat vrezali v palico, na katero so se pri nojnji upirali, znamenje, ko je kateri stresel sladke jagode na krnico. Z brentami so stopali za birači, jim šaljivo nagajali ter jih opozarjali, češ, le natančno zbirajte jagode, ker le-te tečejo.

V vinogradu mestnega sodnika Valentina de Beurgo je bila trgatev v polnem teku. Že so stisnili cel koš, pripravljali se je že drugi in iz stiskalnice je tekla sladka rjava tekočina naravnost v klet v veliko kad, iz katere je udarjal ljudem v nos omamljiv vinski duh, znamenje, da je vinski sok sladek in bo kapljica močna.

Veselje gospoda mestnega sodnika je bilo veliko, saj so bili obilno poplačani vsi izdatni stroški.

Da bi svoje veselje delil z drugimi, je povabil v svoj vinograd znance in prijatelje. Ker je bil grof Tatenbah doma, je povabil tudi njega z njegovo soprogo. Ker se je isti dan grof Thurn vrnil z Dunaja ter se je zgasil pri svojem prijatelju Tatenbahu, ga je ta vzel s seboj k mestnemu sodniku, da se udeleži veselja.

NAŠA DRUŠTVA

Veržej. Lep dan je bil 13. julij za veržejsko mladino. Dekliška zveza je obhajala 10 letnico svojega obstoja. Pri pozni slovesni službi božji je obnovila posvetitev Srcu Jezusovega. Popoldne je v dvorani Marijanišča z lepo uspešno prireditvijo pokazala, kaj premore vztrajno delo izobrazbe. V ljubkem prizoru »Deset je let« smo se divili našim malim, ki so izborno pogodili svoje vloge vil in nagajivih palčkov in ki so ob koncu posvetili božjemu Srcu veržejsko mladež. Krona vse prireditve pa je bil govor vlč. g. F. Sal. Gomilška, ki se ni ustrašil dolge poti ter prihital v našo sredino. Pred desetimi leti je kot ustanovitelj tukajšnje zveze spodbudil z njim lastno gorečnostjo naša dekleta za vztrajno delo Bogu v čast, sebi in domovini v korist. In sedaj ji je dal nove smernice z nadaljnjo samoizobrazbo. Lepa igra »Junakinja Srca Jezusovega« je zaključila pomenljivo slavje. Naj bi naša dekleta ostala vztrajna in se zavedala velevažne svoje naloge in izpolnila nade, katere stavi vanje dom in cerkev.

Solčava. Vsled vojnega razporeda, koji se je vršil v nedeljo, dne 20. julija, so Nazarčani preložili uprizoritev igre »Živ pokopan« na teden pozneje, torej na nedeljo, dne 27. julija z istim sporedom.

DOPISI

Maribor. V mariborski okolici služujem kot viničar in zasluživa s težkim delom v vinogradu skupno oba z ženo deset dinarjev na dan. Pri košnji in spraviljanju sena sem delal pri svoji hrani od 3. ure zjutraj do 9. ure zvečer, da sem potem dobil plače zopet deset dinarjev. Kako naj pri tem zaslužku dnevno večkrat nasitim osem nedoraslih otrok in jih naj dostojno oblečem? Mleka in zelenjave nam letos manjka, da bi vsaj iz tega živeli. Nedeljski počitek se nam ne dovoli in s tem tudi ne, da bi mogli izpolnjevati svoje krščanske dolžnosti. V tej letošnji suši smo morali ob nedeljah in celo na praznik Vnebohoda kositi in sušiti travo. Ko pa sem neko nedeljo šel s svojimi otroci v cerkev, me je pri povratku na dom vinogradnica ozmerjala, da hodim v cerkev, doma pa ima ona delavce v vinogradu. Delali so kaznjenci in moji soviničarji. Torej z otroci bi v nedeljo ne smel v cerkev. Kako naj vzgojim potem svoje otroke za dobre in poštene člane človeške družbe, če jih ne bom vodil v cerkev in sam dajal zgleda k temu?! Ali bo imela človeška družba več koristi od tega, da homo moral mariborski

viničarji z delom onečaščati nedelje in praznike, kot nam to naši gospodarji zapovedujejo, kakor pa če bomo take dneve posvetili sebi, da bomo šli z družinami v cerkev in da bomo imeli priliko pogledati, kod hodi naša mladina, ali v cerkev ali pa mimo v gostilne? V sedanjem viničarskem redu stoji paragraf 9. v katerem je izrecno določeno, da se viničarja ob nedeljah in praznikih brez nujnega vzroka ne sme siliti k delu. Nujnega vzroka za nedeljsko delo letos ni enega ni bilo, delati pa smo vendar morali. Zakaj se ne izvaja viničarski red? Mi svoje dolžnosti moramo storiti, mnogi vinogradniki pa svojih dolžnosti napram nam nočejo priznati in s tem tudi ne sedanjega viničarskega reda. Ali ni nikjer na merodajnem mestu koga, ki bi se zavzel za nas, da bi se vsaj to, kar je določeno v viničarskem redu moralo izvajati?

Razvanje pri Mariboru. Namesto dosedanjega župana g. Miha Kac je imenovan g. Franc Korošec, posestnik in čevljarški mojster. Novim občinskim odbornikom pa g. Peter Pristernik. Bivši župan je načeloval občini nad devet let ter si je pridobil za občino velikih zaslug. O tem pričajo lepe ceste, javna električna razsvetljava, popravljena podružnica sv. Mihaela in pokopališče in še marsikaj. Pa tudi novi župan, ki je že tudi nad deset let pripadal občinskemu zastopu, nam daje jamstvo za dobro vodstvo občine v korist in dobrobit vsem občanom brez razlike in dobrobit vsem občanom brez razlike. Zelja vseh dobro mislečih Razvančanov je, da bi zavladal v občini in med občani mir in da bi vsi brez razlike stremeli le za eno in to za povzdig občine in dobrobit občanov. Zato pa je treba več medsebojne ljubezni in iskrenega prijateljstva.

St. Peter pri Mariboru. V četrtek, dne 25. tega meseca, ko bodo čitatelji to številko že imeli v rokah, bo naš priljubljeni g. župnik praznoval 25 letnico mašniškega posvečenja. Ne župnikuje še dolgo med nami a vendar je že ves naš in mi njegovi. S svojim ljubeznivim nastopom in gorečnostjo za čast božjo ter vedno pripravljenostjo pomagati in svetovati kjer je treba, si je pridobil naše zupanje in ljubezen za 25 letni jubilej mu želimo še zlati jubilej. — Po precejšnji suši smo dobili zopet dovolj dežja. Vse je zopet sveže in zeleno. Vinogradi kažejo letos izobno, kakor že mnogo let ne. Tudi sadja bo obilo. Naj nas Tisti, ki daje našim vinogradom, sadonosnikom in poljem tako bujno rast in obilen sad, obvaruje tudi toče in hudega vremena, da bodo v jeseni naše kleti in kašče polne bogatih pridelkov. — Dekliška osnovna šola, ki je bila že nujno potrebna popravila, se popravlja. Saj stavba še menda ves čas, kar obstoja, ni bila popravljena.

St. Peter pri Mariboru. Prosvetno društvo »Skala« ponovi v nedeljo, dne 27. julija tega leta popoldne ob 3. uri na vrtu g. Sande lepo ljudsko igro »Deseti brat«. Med odmori igrajo

tamburaši. Pred igro pa bo primeren govor. Sempeterčani in sosede, pridite!

Pragersko. Izobraževalno društvo »Skala« iz Zgornje Polskave uprizori v nedeljo, dne 27. julija na Pragerskem v bivših prostorih g. I. Predoviča dramo »Prisega o polnočja«. Sodeluje tamburaški zbor.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Dolgo se nas je tiogibalo letos neurje in tiho smo upali, da bomo srečno dočakali trgatve, ki se je obetala izredno lepa in obilna. Dne 18. julija pa je bil tudi za naše gorice usoden dan. Okrog ene popoldne se je nagromadil nad nami temen oblak, začelo je treskati in vsula se je gosta toča. Dobre četrte ure je sula in skoro čisto pobelila naše griče. Potem pa je nevihta nadaljevala svojo usodno pot nekam proti Medji murju. Ljudje so hiteli v svoje ljube vinograde in jokali nad žalostnim prizorom. Marsikje je uničeno naš polovico pridelka. Listje je sesekano in grozdje leži razbito po tleh. Vinogradniki so takoj začeli znova škropiti, da obvarujejo vsaj to, kar je še ostalo. Ljubi Bog nam prizanesi v bodoče!

Ležno pri Sv. Florjani. Naznanja se vsem tistim, ki ob Snežnici radi poromajo semkaj, da se shod ob tem Marlijnem godu ne bo vršil dne 10. avgusta, to je drugo nedeljo avgusta, kakor bi utegnili nekateri misliti, temveč že prejšnjo nedeljo, dne 3. avgusta. — Zupni urad Sv. Florjan ob Boču.

Sv. Peter v Savinjski dolini. V nedeljo, dne 27. julija ob 3. uri popoldne gostujejo študentje od Sv. Pavla s šaloigro »Samec« v našem društvenem domu. Igro uprizore v korist dijaške kuhinje, zato je vabimo občinstvo, da se prireditve v obilnem številu udeleži.

St. Janž na Dravskem polju. Da St. Janž na Dravskem polju v kulturnem oziru ne zaostaja za svojimi sosedi, marveč jih še celo nadkriljuje v gotovem oziru, priča nov, če tudi še ne dograjen društveni dom in živahno društveno delovanje v njem. Da je temu res tako, se je pokazalo zadnjo nedeljo, ko se je kljub slabemu vremenu zbrala v dvorani množica občinstva, da prisostvuje prvemu večjemu javnemu nastopu domačih študentov. Vsak udeleženec je moral oditi s prijetno zavestjo, da se skriva v mladi dijaški četi velika moč, ki ho ob svojem času gotovo prišla do razmaha. Ali nadkriljuje Greif Cafuto ali obratno, je zaenkrat težko reči; gotovo pa je, da je v obeh skrita moč in delavnost, ki bosta ob svojem razmahu domači župniji v ponos. Isto o drugih. Tudi v gnotnem oziru je prireditev lepo uspela.

Krčevina pri Mariboru. Na Porcujunkulo; dne 2. avgusta ob petih popoldne se blagoslovijo pred frančiškansko cerkvijo trije zvonovi za prenovljeno in posvečeno kapelo na Aninem hribu. V nedeljo, dne 3. avgusta bo ob 9. uri slovesna blagoslovitev s službo božjo. Pridite!

Med povabljenimi gosti je tudi bil mestni pisar Koder s svojo hčerko Moniko, ki je pomagala gospej sodnikovi pri pripraviljanju jedil, ker ta ni mogla sama biti povsod.

Grof Thurn se je kaj razveselil, ker je upal dobiti ugodno priliko, da se seznanj z Moniko. In to se mu je tudi posrečilo.

Že takoj ob prihodu, ko je hišni gospodar predstavil odličnim gostom svoje prijatelje, je grof Thurn spregovoril nekaj laskavih besed z Moniko, ki je takoj zardela v obraz, saj tolike prijaznosti visokega plemenitaša ona kot hči uradnika ni pričakovala. Sramežljivo je povsela oči in si skoraj ni upala pogledati grofu v obraz. Grof je bil lep mož ter je tudi znal sladko govoriti, da so njegove besede našle kaj lahko pot do čenskega srca.

Monika tudi ni bila brez zanimanja za grofa. Odkar ga je videla pri birni v cerkvi in pozneje večkrat na ulici, so njene misli večkrat uhajale k njemu, če tudi si je morala reči, da je vendar nesmisel, se pečati s takimi mislimi.

A ženska je ženska in že Eva v rajni ni bila močna dovolj, da bi se ustavljala skušnjavam. Tekom večera je grof Thurn našel priliko, da se je približal Moniki. Ko se je začel ples, ni se dol-

go pomišljal, marveč se je kmalu pomešal med plesalce, kar so smatrali meščani za veliko čast. Če bi pa vedeli, posebno Monikin oče, kaj je bil pravi vzrok, bi gotovo sodili drugače, oče pa bi Moniko s plesa umaknil.

Toda bilo je ravno nasprotno. Oče Koder je bil prepošten, da bi mogel o plemenitašu misliti kaj slabega, še celo ponosen je bil, da je plesal grof Thurn skoraj izključno z njegovo hčerko in se z njo prijazno razgovarjal.

Minula je trgatve in veselica. Gostje so se razšli, tudi grof Tatenbah in Thurn, ki se je prav srčno poslovil od Monike, sta zapustila veselo družbo.

Ko sta prišla domov, odložila plašče ter sedla k mizi, je grof Thurn veselo razpeložen rekel:

»Tatenbah, jaz sem vesel in srečen, vedno ti ostanem hvaležen, ker si me vzel seboj na ta večer.«

»No, kaj pa je posebnega v družbi teh ljudi,« odvrne malomarno Tatenbah, »kar se mene tiče, bi ne bil šel, v sedanjih prilikah pa smatram za potrebno, da idem med nje, ker se bliža čas.«

»Kakšen čas, kaj hočeš s tem reči,« vpraša grof Thurn.

»Velike stvari se pripravljajo, ti pa seveda

Preklc. Marija Rižnar, kolarjeva žena v Ormožu, izjavim, da so govornice, da je Emeršičeva družina na Lenčih nesnažna, izmišljena in neresnične ter se zahvaljujem g. Emeršiču Jakobu, da je odstopil od tožbe zoper mene. 884

Učenca sprejemem takoj iz poštene hiše in kateri ima veselje do sedlarske obrti. Alojzij Laznik, sedlar v Slov. Bistrici. 887

Prodajam lepo posestvo, gozd, njive, travniki, v izmeri 15 joh. Zraven je mlin na tri kamne ob stalni vodi v dobri žitnem kraju, ležeče vse to ob glavni cesti. Cena po dogovoru. Kje, pove uprava Slov. Gospodarja. 885

Ojstrica. K našemu poročilu v zadnji številki še dodamo: Dne 29. junija tega leta (na kresno nedeljo) nam je v izbranih šestdesetih postavljaj za vzor našega svetnika in vzglednika Janeza Krstnika sosedni župnik č. g. Ferdinand Pohraški iz Trbonj, slovesno sveto mašo z asistenco pa nam je služil č. g. Martin Vrzepak. — Dne 20. julija, ko to pišemo, doma malo počivamo (imamo samo na Ojstrici zjutraj navadno nedeljsko sveto opravilo), ker se vršita v bližnji sosesčini od nas in od Pernic dve slovesnosti: ena — še v naši občini, toda že v dravogradski župniji — pri podružnici sv. Magdalene magdalenska nedelja, obenem blagoslovljenje novih zvonov, druga na Muti, šmarjetska nedelja; danes teden pa se začnejo spet pri nas tri nedelje zaporedoma razne slovesnosti, in sicer: Dne 27. julija lepa nedelja (Jakobova) pri Sv. Duhu, dne 3. avgusta slovesna blagoslovitev in sveta maša ob 10. uri pod milim nebom pri »Treh križih« na »Poltnikovi ravni« in dne 10. avgusta lepa nedelja (Ožbaltova) na Ojstrici. Ne odvrni od nas ljubi Bog svojega blagoslova, za katerega Te tolikokrat prosimo!

Slovenjgradec. V noči od 14. na 15. julija je nenadoma preminul na posledicah srčne vodenike dolgoletni, sedaj upokojeni komandir žand. postaje v Mislinju g. Anton Ledinek. V pondeljek zvečer je po skupni večerji s svojo družino, kakor po navadi legel k počitku na videz zdrav in čil, a se je drugo jutro preselil v večnost. Rajni zapuščala žena in petletnega otroka. Pogreb splošno priljubljenega Ledineka se je vršil v četrtek, dne 17. julija. Udeležili so se pogreba razven številnega občinstva tudi njegovi tovariši iz postaj Mislinjske in Saleške doline, vsa lokalna oblastva in zastopstva. Pri odprtem grobu se je v ganljivih besedah poslovil od njega žandarmerijski poročnik v pokoju g. Tomaž Ovčar. Blagemu pokojniku blag spomin, ostalim pa naše sožalje! — Gibanje prebivalstva. V prvem polletju 1939 je bilo v slovenjgraškem srezu 124 porok, 478 rojstev, med katerimi je 64 nezakonskih in 15 mrtvorojenih. Umrlo jih je 264. Število rojstev je skoro enkrat tako veliko kakor pa število smrtnih slučajev. V starosti do enega meseca je umrlo 24, v prvem letu starosti 51, v starosti od 1 do 5 let pa 75 otrok. V starosti od 50 do 70 let jih je umrlo 63 in v starosti od 70 let naprej pa je umrlo 59 oseb. Za jetiko je umrlo 48, za pljučnico 25, za kapjo, srčno napako in sorodnimi boleznimi je umrlo 51 ter po naravnih smrtnih slučajih je umrlo 99 oseb. Če pogledamo to statistiko, vidimo, da je umrljivost v prvih petih letih znatno večja kakor pa umrljivost v starostnih letih. Ravno tako tudi vidimo, da je za naravnimi smrtnimi slučajih na prvem mestu jetika, nato sledi pljučnica, dočim je število ostalih smrtnih slučajev malenkostno. Največ mrličev je v Slovenjgradu in to 24, od katerih

pa je 22 tujcev, ki so umrli v bolnici. Rojstev je bilo največ v občini Velenje 33, potem Mislinju 20, v Leganu 19, Soštanj okolica 16, Soštanj mesto 15 in v Slovenjgradu 12. — Sreča pri ribolovu. V četrtek popoldne je na ribolovu v potoku Mislinja od St. Jederti do St. Janža ujel g. Ivan Kassel iz Slovenjgradca 2 in pol kg težkega lipana, ki je bil izredno lep in rejen. Res izredna ribolovska sreča!

Sv. Ožbalt ob Dravi. Še le 5. in 10. avgusta tega leta se bo slovesno in svečano letos obhajalo naše farno žegnanje s starodavnim romanjem vred. To pa zaradi skupnega romanja k Mariji Pomagaj na Brezje. Obakrat bo več svetih maš s pridigo.

Cirkovce. V nedeljo, dne 20. julija, smo položili k večnemu počitku telesne ostanke rajnega Matevža Pleteršek, bivšega posestnika v Mihovcih, v starosti 82 let. Da je bil rajni priljubljen in spoštovan je pokazal njegov pogreb. Prihiteji so od blizu in daleč znanci in prijatelji, da so mu izkazali zadnjo čast. Spremljali sta ga dve četi gasilcev, krsto pa so nosili gasilci iz Cirkove, kateremu društvu je bil rajni ustanovitelj in častni član. Rajni je zadnja leta veliko trpel na boleznih. Pred dobrim letom je še moral prestati operacijo na licu vsled raka. Počivaj v miru! Vsem sorodnikom pa naše sožalje!

Sv. Jakob v Slov. goricah. Zalostno so po daljšem času zapeli zvonovi mrtvaško pesem. Vkljub temu, da smo vedeli da ni rešitve za Jarčevu Angelo, nas je vseeno pretresla vest o smrti mlade upa polne deklice, katero smo vsi ljubili radi tihega in mirnega značaja. Tolaži nas resnica, da kliče Bog najraje k sebi one, katere ljubi. V imenu domačih naj bo tukaj izrečena srčna zahvala vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti; sprejmejo naj zahvalo njene tovarišice družbenice, posebno pa pevke za žalostinke kakor tudi g. župniku za ganljiv govor ob grobu.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Tako dolge in tako soparne vročine, kakor je bila prejšnje tedne, pa menda že dolga leta nismo imeli. Človek res že ni več vedel, kje bi si pogasil pekočo žejo; kajti jezik se nam je od žeje že kar za zobe in na nebo prijelam in je bil suh, da smo ga po ustih že komaj obračali. S človeka je bil pot po dnevi in ponoči, zjutraj in zvečer, vedno enako, ker so bili večeri in noči enako soparne kakor dnevi. In v tej splošni žeji smo kaj pridno stegovali svoje roke po »sauerbrunarcu«, v katerih smo imeli Spindlerjevo ali Pavričevo slatino in jo marljivo mešali z amerikancem ali s šmarnico, da smo si vsaj za silo pohladiili svoja žejna usta. — Največ so ljudje trpeli po naših hribovitih krajih, kjer so morali od daleč na breg nositi vodo za sebe in živino. Pa tudi one krotke živalice, ki vsak večer razveseljujejo naše uho z vedno enako in vedno lepo pesmijo, ki se začne z »rega, rega, rega, krak krak« in tudi tako konča, tudi te živalice, pravim, so

morale mnogo pretrpeti; iz praznih malak so se morale izseliti ali pa v njih storiti žalosten konec. In ko je bila suša najhujša, ko je bila blizu nevarnost, da bi se na polju in po vrtovih vse posušilo, tedaj pa je ljubi Bog v svoji veliki dobrotljivosti razpel čez naše hribe in doline dovolj deževnih oblakov in razpokana zemlja se je napojila, vsa narava se je pomladila in poživila in poživil in pohladi se je tudi človek.

Sv. Anton v Slov. goricah. Globok in težek utis na vse župljane so napravili trije slučajni smrti v zadnjem času v naši fari. Povsod priljubljenega in dobro znanega g. Vinka Lovrenčiča je v njegovem 65 letu poklicala božja previdnost k sebi dne 11. julija. Ob odprtem grobu smo se klanjali njegovi skrbnosti in požrtvovalnosti v gospodarstvu. Bil je skrben oče svojim otrokom, vsem drugim pa vedno zvest in dober tovariš! — Komaj pa je njega zagrnila zemlja, že je zadonel zvon k nenadni smrti Jere Štelcar. V nedeljo, dne 13. julija so jo našli sredi sobe ležečo nezavestno. G. župnik jo je še mazilil s svetim poslednjim oljem, nakar je potem ponoči izdihnila svojo blago dušo. — Jako žalosten je bil tudi slučaj smrti triletno Alojzije Zelenko, ki se je dne 7. tega meseca vtopila v mlaki. Starši zelo žalujejo nad bridko izgubo ljubega jim otročička. Bodi vsem zemljica lahka in ljubi Bog dober plačnik, vsem za njimi žalujočim pa naše globoko sožalje!

Tišina v Prekmurju. Pri nas smo pokopali smrtno ponesrečenega posestnika Matijo Horvata v starosti 73 let. Horvat je kupil v Slovenskih goricah vino. V petek ga je hotel odpeljati domov. Z njim je bil tudi sin. Pri Orehovcih je bilo treba peljati po klancu navzdol. Oče in sin sta skočila z voza, da bi ga zavrla. Oče je skočil pred konje, da bi jih zadržal, sin pa je šel za voz k zavori. Komaj je prijel sin za zavoro, se je odgrala nesreča, ki je zahtevala očetovo življenje. Voz je zdrčal po klancu navzdol in je začel konje tolči po kolnih. Kmet jih ni mogel zadržati, a tudi za to ni imel časa, da bi odskočil. Podivjane živali so ga podirle na tla in skočile nanj. Vse se je zgodilo tako naglo, da ni sin niti opazil. Še le takrat se je zavedel, ko je voz oddirjal in je na cesti zagledal očeta v mlaki krvi. Oče je nutil grozno stiko. Konji so mu s kopiti razmesarili glavo, potrli roke in noge ter mu zadali druge globoke rane, iz katerih je vrela kri. Sin je bil tako zbežan, da v prvem hipu ni vedel, kaj naj bi storil s ponesrečenim očetom. Ko so pa prišli na kraj nesreče tudi drugi ljudje, so naložili ponesrečenca na voz in so ga odpeljali v Radgono v bolnišnico. Ko so ga pripeljali v bolnico, je Horvat izdihnil.

Ormož. V pondeljek, dne 14. julija, so potegnili iz Drave mrtvo truplo Jožefa Korošca, ki je dne 6. julija utonil pri kopanju pod gradom Borl pri Sv. Barbari v Halozah, kjer je služil kot kletar.

Razne avtobusne zveze.

Rogatec, Rogaska Slatina, Mestinja, Sv. Peter pod Sv. gor. Cmurek, Apače, Gornja Radgona. Brežice, Bizeljsko. Mozirje, Gornji grad. Sv. Lovrenc na Drav. polju, Ptujška gor. Šmartno ob Paki, Solčava. Murska Sobota, Dolnja Lendava. Oplotnica, Konjice. Ljutomer, Ivanjci, Gornja Radgona. Ljutomer, Strigoga, M. Središče. Ptuj, Makole, Poljčane, Rog. Slatina. Mestinje, Sv. Peter pod Sv. gorami. Brežice, Novo mesto. Rajhenburg, Kozja. Kranj, Jezersko. Prevalje, Črna pri Prevaljah. Sv. Lovrenc na Poh. Sv. Lovrenc trg.

Vozni red teh zvez dobite v Cirilovi tiskarni.

imaš vse druge misli. Meni se celo zdi, da si pre-globoko pogledal ne samo v kozarec, ampak tudi v lepe Monikine oči.»

»Da, da, uganil si,« pritrđi živahno grof Thurn, »lepšega dekleta na svetu ni, kakor je pisarjeva hči, presrečen sem, da sem jo spoznal.«

»Se li s tem zadovoljiš,« vpraša porogljivo Tatenbah, »poznam te namreč od druge strani.«

»Seve, seve, dragi, to se razume, da ne bom samo gledal lepe golobice, biti mora moja, celo moja.«

»To je tvoja stvar, saj si v tem strokovnjak,« odvrne grof Tatenbah zbadljivo.

»Je res, toda v tem slučaju ne vem, kje in kako bi se lotil, ker sem v tem mestu več ali manj tujec; pomagati mi torej moraš ti.«

»Ha, ha, ta je dobra, to bi bilo romantično, ko bi ti jaz moral pomagati loviti golobico. Naredi to sam, za me bi to v sedanjih prilikah bilo prenevarno.«

»Zakaj,« vpraša grof Thurn hlastno.

»Jaz rabim sedaj ljudi za svoje namene, in ti so v resnici dalekosežni.«

»Kakšno je to namigavanje, povej mi vse,« reče grof Thurn ter primakne svoj stol bližje k svojemu gostitelju.

»Prišel je pravi čas, da se o tem pogovoriva,« odvrne grof Tatenbah z bolj tihim glasom, »mislim sem o tem že večkrat s teboj govoriti, danes je najlepša prilika, zato ...«

»Radoveden sem, kaj mi imaš povedati,« poseže vmes grof Thurn.

»Stvar je važna, a tudi nevarna. Zato mi pri-sezi že v naprej, da o tem molčiš, ako ne stopiš z menoj v zvezo.«

»Prisežem, pa zahtevam protiuslugo, da pomagaš tudi ti meni,« odvrne grof Thurn, dvigne tri prste desne roke, nato pa seže grofu Tatenbahu v roko.

»Torej velja, sedaj pa poslušaj,« reče grof Tatenbah tajinstveno.

Razložil je vse, kaj nameravajo ogrski ter hrvatski plemenitaši, uporabljajoč nezadovoljnost, ki vlada med ljudstvom in stanovi zaradi ravnjanja dunajskega dvora. Razodel je v splošnem, kašne načrte imajo in kako jih hočejo izvesti. Pokazal je prijatelju tudi listino, s katero se je zavezal biti zarotnikom zvest.

Grof Thurn je gledal nekaj časa, kakor da bi izpočetka vsega ne razumel, se pogladil po čelu, nato pa je rekel: